

Beoordelingsrapport van het lectoraat Sociale Integratie CESRT

Zuyd hogeschool

Visitatiepanel

- Mw. prof. dr. K. Horstman (voorzitter)
- Dhr. dr. F.C.P.P. Spierings
- Dhr. dr. ir. B.A.J. van der Wouw
- Mw. B. L. van Eyndhoven, panelsecretaris

Juni 2017

Inhoudsopgave

1. Samenvatting en aanbevelingen	3
1.1 Inleiding	3
1.2 Samenvatting en algemeen oordeel	3
1.3 Aanbevelingen	5
1.4 Oordelen per onderwerp en aspect	7
2. Onderzoekprofiel en onderzoeksprogramma	9
2.1 Overwegingen en bevindingen	9
2.2 Aanbevelingen	12
3. Organisatie van de onderzoekseenheid	13
3.1 Overwegingen en bevindingen	13
3.2 Aanbevelingen	16
4. Methodische kwaliteit onderzoek	16
4.1 Overwegingen en bevindingen	16
4.2 Aanbevelingen	18
5. Resultaten en impact van het onderzoek	18
5.1 Overwegingen en bevindingen	18
5.2 Aanbevelingen	20
6. Kwaliteitsborging	21
6.1 Overwegingen en bevindingen	21
6.2 Aanbevelingen	21
7. Bijlagen	22
7.1 Lijst van afkortingen	22
7.2 Samenstelling visitatiepanel	22
7.3 Gespreksdeelnemers tijdens de visitatie (31-03-2017)	22
7.4 Geraadpleegde documenten	23
8. Procesinformatie	24
8.1 Visitatie	24
8.2 Doel	26
8.3 Werkwijze	26

1. Samenvatting en aanbevelingen

1.1. Inleiding

Voor u ligt het beoordelingsrapport van het visitatiepanel van het lectoraat Sociale Integratie CESRT.

Het proces van visitatie bestaat uit vier fasen: een interne positiebepaling van het lectoraat, de voorbereiding door het visitatiepanel (namelijk het bestuderen van documentatie en de voorbereidingsvergadering), de visitatie zelf met het opstellen van een visitatierapport, en een bestuurlijk besluit van het College van Bestuur ten aanzien van de acties naar aanleiding van de aanbevelingen uit het visitatierapport.

Het visitatiepanel bestond uit mw. prof. dr. K. (Klasien) Horstman (voorzitter), dhr. dr. F.C.P.P. (Frans) Spierings en dhr. dr. ir. B.A.J. (Dick) van der Wouw. Mw. B. L. (Brecht) van Eyndhoven trad op als panelsecretaris van het panel.

De visitatie omvatte kennisneming van uitvoerige documentatie, een voorbereidingsmiddag van het panel en een visitatiedag in Sittard (31-03-2017) waarbij gesproken is met de lector(en) en de faculteitsdirecteur, leden van de kenniskring, docenten, studenten en interne en externe stakeholders. Dit alles heeft geresulteerd in het voorliggende beoordelingsrapport.

1.2. Samenvatting, algemeen oordeel en aandachtspunten

Het panel heeft met bewondering kennisgenomen van de producten en activiteiten van het lectoraat Sociale Integratie (CESRT). Het lectoraat legt de lat zoals in voorafgaande jaren hoog: de gekozen thema's binnen het onderzoeksprofiel en de daaraan gekoppelde producten zijn actueel, relevant en kwalitatief goed. Sinds de vorige visitatie (november 2013) heeft het lectoraat o.a. het werkveld uitgebouwd van drie naar vijf thema's, de onderzoekskracht uitgebreid en een bijzonder lector aangesteld. Men heeft gezorgd voor een programmaraad, een versteviging in de beroepspraktijk en op alle terreinen aantoonbaar veel werk verzet. Dit alles wordt bewerkstelligd door een ambitieuze, gedreven en hechte groep onderzoekers. De kenniskring wordt met verve geleid door lector Nol Reverda die de onderzoeksgroep op inspirerende wijze een unieke 'sociaalkritische' signatuur meegeeft. Het algemeen oordeel van het visitatiepanel ten aanzien van het lectoraat Sociale Integratie is dan ook goed.

Het lectoraat is aangekomen op een belangrijk kruispunt. De faculteit zal per 1 september 2017 fuseren met een andere faculteit. Tegelijkertijd zal de lector in 2018 wegens pensionering afscheid nemen van het lectoraat. Het lectoraat zal daarom het onderzoeksprofiel, het programma en de organisatorische inbedding opnieuw tegen het licht moeten houden. Zuyd heeft het panel vanwege deze ontwikkelingen gevraagd om naast de reguliere analyse, aandacht te besteden aan de vragen 1) welke nieuwe inbedding en organisatie het meest

geschikt zou zijn voor het lectoraat?; en 2) welk type lector daarbij zou passen?

Er is intern een vruchtbare discussie opgestart over een passende inrichting van het lectoraat, waarbij het brede scala aan thema's en het interdisciplinaire karakter van de onderzoeksaanpak een sterke basis vormen om de noodzakelijke volgende stappen te zetten. De panelleden wijzen in deze context op de volgende aandachtspunten:

1. Door de veelheid en spreiding van de programmalijnen, de relatief kleine bezetting per lijn en het bestaan van diverse daaraan gekoppelde organen (zoals de CoP's, vakgroepen, programmaraad en bijzonder lectoraten) is het niet gemakkelijk om een heldere overkoepelende operationele focus van de kenniskring te herkennen, en, daarmee samenhangend, subfoci per programmalijn te benoemen (zie hoofdstuk 2).
2. Voor de buitenwereld lijkt er een tegenstelling te bestaan tussen de benaming en invulling van de drie programmalijnen geënt op politieke beleidsontwikkeling en (nieuwe) wetten in het sociale domein (zie hoofdstuk 2).
3. De goed functionerende interdisciplinaire werkwijze van de groep is onderbelicht als krachtige karakteristiek van het lectoraat (zie hoofdstuk 2).
4. De aansluiting met de zwaartepunten is er gezien de gekozen thema's begrijpelijkerwijs niet direct, maar indirecte en toekomstige verbindingen verdienen de aandacht (zie hoofdstuk 2).
5. Alle opties voor een keuze in de herpositionering van het lectoraat bij faculteiten of op Zuyd breed niveau staan nog open. Toch heeft het panel belangrijke signalen opgevangen dat men een stap verder kan zetten in de keuze van een bepaalde faculteit (hoofdstuk 3).
6. De huidige werkplek voorziet niet in een voor het lectoraat geschikte omgeving voor samenkomst, kennisdeling en onderzoeksuitvoering (zie hoofdstuk 3).
7. Het ontbreekt de onderzoeksgroep aan specifiek voor (wetenschappelijk) onderzoek opgezette ICT-faciliteiten (zie hoofdstuk 3).
8. Gezien het aanstaande vertrek van de huidige lector is het van belang om de werving van een nieuwe lector tijdig op de agenda te zetten (zie hoofdstuk 3).
9. De onderzoeksmethodiek is goed maar nog onderbelicht als krachtige kundigheid en meesterschap van het lectoraat (zie hoofdstuk 4).
10. De implementatie van het onderzoek in het onderwijs is nog gering in verhouding tot wat het lectoraat tot stand heeft gebracht in de beroepspraktijk (zie hoofdstuk 5).
11. Het aantal studenten dat betrokken is bij het lectoraat is gering. Zij zijn niet op de hoogte van de mogelijkheden om onderzoek te doen bij het lectoraat (zie hoofdstuk 5).
12. Het onderzoek stimuleert de professionalisering en externe oriëntatie van onderwijscollega's nog in geringe mate (zie hoofdstuk 5).
13. De prachtige resultaten van het lectoraat zijn nog beperkt zichtbaar (zie hoofdstuk 5).
14. Het ontbreekt het lectoraat aan een evaluatie-instrument om de tevredenheid van de opdrachtgevers te meten ten aanzien van hun producten en diensten (zie hoofdstuk 6).

1.3. Aanbevelingen

Hieronder volgen de aanbevelingen van het panel, te gebruiken als handvatten in de benadering van de hierboven beschreven aandachtspunten van het lectoraat:

1. Verscherp en expliciteer de overkoepelende focus en kerndoelen van het lectoraat opnieuw. Het op strategische wijze uitdragen van de eigen identiteit en de daaraan gerelateerde waarde creatie is van belang teneinde zorg te dragen voor een passende, gelegitimeerde positionering van het lectoraat binnen Zuyd (zie hoofdstuk 2)
2. Zorg -in relatie met de hierboven beschreven aanbeveling- voor een verheldering van de benaming, samenhang en inhoudelijke invulling van de programma's. Daar kan een verscherping van het onderzoeksportfolio bij horen (zie hoofdstuk 2).
3. Versterk de nadruk op de interdisciplinaire werkwijze van het lectoraat als een voor Zuyd waardevolle aanpak t.a.v. het samenbrengen van onderzoek, onderwijs en de praktijk. Dat kan o.a. door de inzet van het lectoraat bij de optimalisering van de CoPs (zie hoofdstuk 2).
4. Expliciteer de meerwaarde die het lectoraat heeft voor projecten gemoeid met de zwaartepunten van Zuyd en blijf, mede vanuit strategisch oogpunt, de blik houden op mogelijke connecties met de zwaartepunten (zie hoofdstuk 2).
5. Overweeg serieus een positionering bij de faculteit Gezondheidszorg. De meerderheid van belanghebbenden en betrokkenen staat hier enthousiast tegenover en er zijn op meerdere niveaus gunstige argumenten en voorwaarden aanwezig om een dergelijke inbedding goed te bestuderen (zie hoofdstuk 3).
6. Overleg met de faculteit over een (aangepaste) werkplek of oplossingen teneinde de onderzoekers beter in staat te stellen om aan hun onderzoek te kunnen werken en het lectoraat beter zichtbaar te maken. Dat kan bijvoorbeeld door het gebruik van een ruimte voor gesloten bijeenkomsten, de mogelijkheid om materiaal te plaatsen, archiveren, delen en te tonen (zie hoofdstuk 3).
7. Overleg met alle belanghebbenden over de inzet van ICT-faciliteiten ter ondersteuning van het (academisch) onderzoek (zie hoofdstuk 3).
8. Geef prioriteit aan het tijdig en aandachtig invullen van het profiel van de nieuwe lector (een man/vrouw met visie, een verbinder en strategisch denker) en de daaraan gekoppelde werving (zie hoofdstuk 3).
9. Zet de door het lectoraat gehanteerde onderzoeksbenadering (conceptuele betekenis van "het sociale" en kwalitatieve onderzoeksmethoden) in als relevante factor én strategische overweging in de besluitvorming ten aanzien van een geschikte herpositionering: deze sterke kanten van het lectoraat kunnen de faculteit Gezondheidszorg een extra dimensie geven (zie hoofdstuk 4).
10. Geef vorm aan een implementatiestrategie van het lectoraat binnen het onderwijs om zo de verspreiding van de kennis binnen de opleiding te vergroten en te zorgen voor een bijdrage aan de toekomstige koers van het onderwijs binnen het domein zorg&welzijn. Dat kan bijvoorbeeld door het ontwikkelen van een gemeenschappelijke

- kennisagenda met een daaraan gelieerd curriculumprogramma en door met het onderwijs samen de CoPs nieuw leven in te blazen (zie hoofdstuk 5).
11. Betrek – als onderdeel van de implementatiestrategie in het onderwijs – meer studenten bij het onderzoek (zie hoofdstuk 5).
  12. Agendeer bij het onderwijs het belang van professionalisering en externe oriëntatie van de docenten van de opleiding (zie hoofdstuk 5).
  13. Plaats het lectoraat in de spotlights (o.a. door het strategisch expliciteren van het profiel en de implementatiestrategie in het onderwijs). De ruimere taakopvatting van het lectoraat maakt het mogelijk om de prachtige verdiensten van het lectoraat met terechte trots te etaleren (zie hoofdstuk 5).
  14. Ontwikkel een efficiënt en handzaam evaluatie-instrument ter bewaking van de kwaliteit van de eigen producten en activiteiten waardoor de kwaliteitszorg wordt geborgd (zie hoofdstuk 6).

1.4 Oordelen per onderwerp en aspect

Tabel 1. Beoordelingsprotocol lectoraat Sociale Integratie

Standaard 1: De onderzoekseenheid heeft een relevant, ambitieus en uitdagend onderzoekprofiel en een onderzoeksprogramma met bijhorende doelen die zijn geoperationaliseerd in een aantal indicatoren.

Oordeel commissie: Voldoende
Onderbouwing oordeel: <i>Het lectoraat is erin geslaagd om met de verschillende inzichten omtrent sociale integratie een voor Zuyd en de regio relevant en actueel onderzoeksprofiel en (sub)programma's te bestendigen en uit te breiden. Het brede scala aan thematieken kan nog worden verscherpt en verhelderd met bijbehorende overkoepelende doelen en indicatoren teneinde het onderzoek meer samenhang en richting te geven. Vervolgens is veel gelegen aan het kunnen expliciteren van deze kern - en sub-thematieken van het lectoraat, zeker gezien de komende reorganisatie en de noodzakelijke strategische positionering in deze context.</i>

Standaard 2:

De wijze waarop de eenheid is georganiseerd, de inzet van mensen en middelen en de interne en externe samenwerkingsverbanden, netwerken en relaties maken de realisatie van het onderzoekprofiel mogelijk.

Oordeel commissie: Goed
Onderbouwing oordeel: <i>De organisatie van de onderzoekseenheid is over het algemeen goed geregeld. Voor het lectoraat zijn het spannende tijden: er is nog veel onzekerheid over het behouden van de eenheid zoals deze nu bestaat, over de inbedding en (het profiel van) een nieuwe lector. Het panel heeft kunnen concluderen dat een positie in de constellatie van lectoraten bij de faculteit Gezondheidszorg, goed vervlochten met het onderwijs en de praktijk, wellicht een gunstige keuze zou kunnen zijn ten aanzien van het versterken en benutten van de kennis en kunde van het lectoraat voor Zuyd en daarbuiten.</i>

Standaard 3:

Het onderzoek van de onderzoekseenheid voldoet aan de standaarden die in het vakgebied gelden voor het doen van onderzoek.

Oordeel commissie: Excellent
Onderbouwing oordeel: <i>De methodische kwaliteit van het onderzoek is uitstekend en heeft geleid tot een rijk aantal publicaties en verrijking van de kennisontwikkeling in het sociale domein. Daar mag men trots op zijn. De door de groep gebezigde kwalitatieve onderzoeksmethodiek blijkt steeds meer aandacht te krijgen binnen voorheen 'harde', op kwantitatief onderzoek gerichte domeinen, waaronder de Gezondheidszorg. De methodiek van het lectoraat kan daarmee een</i>

argument zijn (USP) in de reorganisatie en de keuze voor positionering binnen de faculteit Gezondheidszorg.

Standaard 4:

De onderzoekseenheid realiseert voldoende relevantie op het gebied van:

- kennisontwikkeling binnen het onderzoekdomein;
- de beroepspraktijk en maatschappij;
- onderwijs en professionalisering.

Het onderzoek heeft in voldoende mate impact op de hiervoor omschreven gebieden.

Oordeel commissie: Goed

Onderbouwing oordeel:

De resultaten en impact van het lectoraat dragen goed bij aan de kennisontwikkeling binnen het onderzoeksdomein. Het panel was oprecht onder de indruk van de talrijke, mooie en relevante producten die het lectoraat heeft opgeleverd. Met name de impact in de beroepspraktijk was, is en blijft stevig. Toch mist het lectoraat nog aan invloed in het onderwijs en kan het nog een stap zetten in de professionalisering ten aanzien van de onderwijscollega's.

Standaard 5:

De onderzoekseenheid voert regelmatig en systematisch evaluatie uit van de onderzoeksprocessen en resultaten. Aan de uitkomsten daarvan verbindt de onderzoekseenheid waar nodig verbeteringen.

Oordeel commissie: Voldaan

Onderbouwing oordeel:

De onderzoekseenheid gaat zorgvuldig om met resultaten uit de per programmalijs georganiseerde systematische evaluaties van de onderzoeksprocessen. Aanbevelingen worden serieus en daadkrachtig opgepakt. Er mist nog aandacht voor het meten van de tevredenheid van de opdrachtgevers ten aanzien van hun producten.

2. Onderzoekprofiel en onderzoeksprogramma

Standaard 1: De onderzoekseenheid heeft een relevant, ambitieus en uitdagend onderzoekprofiel en een onderzoeksprogramma met bijhorende doelen die zijn geoperationaliseerd in een aantal indicatoren.

Oordeel commissie: Voldoende

Onderbouwing oordeel:

Het lectoraat is erin geslaagd om met de verschillende inzichten omtrent sociale integratie een voor Zuyd en de regio relevant en actueel onderzoeksprofiel en (sub)programma's te bestendigen en uit te breiden. Het brede scala aan thematieken kan nog worden verscherpt en verhelderd met bijbehorende overkoepelende doelen en indicatoren teneinde het onderzoek meer samenhang en richting te geven. Vervolgens is veel gelegen aan het kunnen expliciteren van deze kern - en sub-thematieken van het lectoraat, zeker gezien de komende reorganisatie en de noodzakelijke strategische positionering in deze context.

2.1. Overwegingen en bevindingen

Het lectoraat Sociale Integratie heeft een relevant, ambitieus en uitdagend onderzoeksprofiel. De missie van het lectoraat betreft de ontwikkeling van op toegepast onderzoek gebaseerde kennis op het gebied van sociaal werk in het algemeen en van processen van sociale integratie in het bijzonder. Naar aanleiding van de aanbevelingen uit de vorige visitatie heeft het lectoraat deze kernopdracht verder gepreciseerd door sociale integratie vraagstukken te benoemen als onderwerpen die betrekkingen hebben op kwetsbare burgers; mensen die te maken hebben met onder andere armoede, opvoedingsproblemen, geestelijke of lichamelijke beperking(en), langdurige werkloosheid of verslaving. Het onderzoek richt zich in die visie op het verkrijgen van inzicht in die verschillende vormen van kwetsbaarheid en hoe sociale professionals daar zo mee om kunnen gaan dat ze bijdragen aan de verbetering van de positie van deze burgers. Deze missie ligt aan de basis van de identiteit van het lectoraat. Vervolgens heeft het panel kennisgenomen van de vijf programmalijnen van het lectoraat:

- Wmo
- Jeugdhulp
- Participatiewet
- Informele zorg (bijzonder lectoraat)
- Demografische transitie (bijzonder lectoraat)

De eerste drie programma's vallen samen in de Kenniswerkplaats Sociaal Domein.

Het visitatiepanel is van mening dat het werk van het lectoraat aantoonbaar relevant is voor Zuyd, het sociaal professionele veld en voor de kennisontwikkeling in het sociaal domein. Alle betrokkenen bij de visitatie spreken hun waardering uit over de ambitieuze drive van de groep, de brede kennis van het lectoraat en de capabiliteit van de lector en de onderzoekers om het gehele sociale domein te overzien, lokaal en (inter)nationaal en daar waar nodig actie te

ondernemen. Het onderzoeksdomein sociale integratie past goed in het facultaire strategische kader, met name waar het gaat om regionaal spelende thema's als krimp en de wmo.

Toch heeft het panel nog geworsteld met het doorzien van de samenhang van de programma's en het leggen van een logische relatie tussen de benoemde thema's en de door het lectoraat gestelde kerndoelen van het onderzoek.

Door de versnippering van de programmalijnen en het bestaan van diverse daaraan gekoppelde organen (zoals de CoP's, vakgroepen, programmaraad en bijzonder lectoraten) is het niet gemakkelijk om een heldere overkoepelende operationele focus en daarmee samenhangende subfoci per programmalijn te benoemen. Bijna alle gesprekspartners gaven tijdens de visitatie aan dat het ook voor hen, los van hun absoluut positieve beeld en waardering van het werk van het lectoraat, lastig is om snel te duiden waar het lectoraat nu precies voor staat. De onderzoekers zelf spreken van een breed lectoraat met een veelheid aan thema's en perspectieven waarin met name de professional en de burger een hoofdrol spelen. Toch bleek het juist ook voor hen moeilijk om te benoemen wat nu precies de kernfocus en het hoofddoel van het lectoraat zijn en hoe de verschillende programma's in elkaar steken en een geheel vormen. Dat heeft in de afgelopen jaren ook geen prioriteit gehad voor het lectoraat: de kracht van de onderzoekers zit in de uitvoering en uitbouw van hun eigen programmalijnen. Wel is men in het veranderende landschap van het sociale domein druk bezig om de kwetsbare burger en de rol van de sociaal werker centraal te stellen, te bevragen en te legitimeren (ook in een promotieonderzoek). Termen als samenlevingsopbouw, veranderingsmanagement, wijkzorg, maatschappelijke ontwikkelingen en de T-shaped professional worden daarbij genoemd. Sommigen overwegen ook een naamsverandering van programmalijnen of zelfs van het lectoraat. Ook is men bezig met het verder ontwikkelen en legitimeren van de kernconcepten van de Body of Knowledge (BoK) van het lectoraat. De lector ziet de veranderingen in het werkveld en de stap die het lectoraat moet maken helder in: de sociale werker zoals hij eens was, bijvoorbeeld afwachting in het wijkgebouw, is passé en zal vervuld moeten worden voor de welzijnswerker met een sterk analytisch vermogen en een flexibele, professionele houding ten aanzien van de actuele realiteit. Een dergelijke omslag dient volgens hem te gebeuren in het onderwijs, verrijkt en verbonden met het lectoraatsonderzoek en de ontwikkelingen in de praktijk (zie ook hoofdstuk onderwijs).

Voor de buitenwereld lijkt er daarnaast een tegenstelling te bestaan tussen de benaming en invulling van de drie programmalijn geënt op politieke beleidsontwikkeling en (nieuwe) wetten in het sociale domein. De programmalijnen suggereren door de benamingen in eerste instantie een beleidsondersteunende, juridisch-politieke insteek op het thema sociale integratie. Het panel was verheugd te constateren dat in de praktische uitwerking blijkt dat men naast o.a. beleidsadviezen voor gemeenten binnen deze programma's steeds meer gericht is op het doel om vorm en inhoud te geven aan het werk van de nieuwe welzijnswerker. Daarnaast weet het lectoraat een gezonde spanning te creëren tussen het dienstbaar zijn ten aanzien van deze wetgeving en het tegelijkertijd hebben van een kritische blik daarop; helaas is deze waardevolle insteek ook niet direct zichtbaar of herkenbaar.

De kunst om een degelijke, zelfverzekerde titel en kernbeschrijvingen te geven aan een lectoraat met een verzameling programma's met meerdere subdoelen is lastig en lijkt voor sommigen wellicht een 'marketing ding', maar dat is het niet. Een sterke conceptuele framing van "het sociale" en een bijbehorende methodische focus is te meer belangrijk in de periode waarin het lectoraat zich nu bevindt. Het lectoraat staat immers op het punt van een grote reorganisatie en dient zich opnieuw te positioneren binnen Zuyd. De lector en onderzoekers zien zich geconfronteerd met de uitdaging om deze en andere aandachtspunten op strategische wijze op te pakken, een sterke profilering is dan van grote waarde.

Het panel heeft ook doorgevraagd naar de inzichten m.b.t. (het behouden van) het sociale domein, het profiel en kerninhoud van het lectoraat in het kader van de reorganisatie. De faculteitsdirecteur Sociale Studies ziet genoeg opties voor het lectoraat om zich binnen verschillende faculteiten te herpositioneren, waarbij de overweging om een verbinding te maken met de faculteit Gezondheidszorg zeker voor de hand ligt, o.a. door verbinding te leggen tussen het preventieve en curatieve in de zorg en de nadruk op het opleiden van de T-shaped professional. In de praktijk blijkt dat een dergelijke verweving van zorg en welzijn voor het lectoraat goed kan functioneren. Zo merkten de onderzoekers op een bijeenkomst met de GGD dat de kwantitatieve insteek van de GGD uitstekend –complementair- werd gecombineerd met de kwalitatieve data en de interpretaties ervan door het lectoraat, wat voor beide partijen direct een verrijkend resultaat opleverde. Ook interne stakeholders zijn van mening dat het lectoraat een goede aanvulling zou zijn voor de gezondheidszorg: men hoopt en verwacht dat er via het lectoraat meer aandacht wordt besteed aan de stem van kwetsbare burgers. De faculteitsdirecteur Gezondheidszorg geeft aan dat de Zuyd missie ten aanzien van gezondheidszorg gedefinieerd wordt als het leveren van goede zorg binnen het kader van participatie, zonder perversie of verspilling van middelen en gericht op de gelijkheid van het leveren van zorg aan alle burgers. Het lectoraat kan volgens hem een enorme boost en eigen inkleuring geven aan deze interpretatie. In het volgende hoofdstuk zal verder worden ingegaan op de reorganisatie van het lectoraat.

Ondanks de onzekerheid ten aanzien van deze toekomst en het uitdragen van een kernbeschrijving van het lectoraat, bemerkte het panel dat de onderzoekers uiterst zelfverzekerd en als eenheid communiceren wanneer zij spreken over de *werkwijze* van het lectoraat. Het gaat dan o.a. over de activiteiten in de vakgroepen en over het werken binnen de Communities of Practice (CoPs). De onderzoekers benadrukken dat zij binnen die opzetten het best slagen om het onderzoekend vermogen binnen de opleiding op te wekken en dit te koppelen aan de ontwikkelingen in de praktijk. Toch zijn de COPs nog niet goed van de grond gekomen. De opzet lijkt nog tussen het onderwijs en onderzoek in te zweven. Er mist volgens de betrokkenen nog een zekere doelgerichtheid zoals deze er bijvoorbeeld wél was tijdens het projectmatig ingericht CoP jeugdzorg o.l.v. Goos Cardol. Ondanks de wat tegenvallende opstart, hebben alle betrokkenen veel vertrouwen in het verder ontwikkelen en invullen van de CoPs teneinde het onderzoek van het lectoraat op meerdere niveaus te verstevigen (zie ook hoofdstuk 5).

Het onderzoeksprogramma draagt niet direct bij aan de verbinding van ontwikkelingen in de beroepspraktijk met die binnen de zwaartepunten van Zuyd (innovatieve zorg en technologie, transitie naar een duurzame gebouwde omgeving, Life Science and Materials). Gezien de domeinen van deze punten is een dergelijke aansluiting ook niet gemakkelijk te maken. Het lectoraat laat wel zien dat men daar waar mogelijk en wenselijk vanuit een sociaal perspectief een meerwaarde biedt. Dit gebeurt o.a. in interdisciplinaire samenwerkingsprojecten met andere faculteiten.

2.2. Aanbevelingen

- Verscherp en expliciteer de overkoepelende focus en kerndoelen van het lectoraat opnieuw. Het op strategische wijze uitdragen van de eigen identiteit en de daaraan gerelateerde waarde creatie is van belang teneinde zorg te dragen voor een passende, gelegitimeerde positionering van het lectoraat binnen Zuyd.
- Zorg – in relatie met de hierboven beschreven aanbeveling- voor een verheldering van de benaming, samenhang en inhoudelijke invulling van de programma's. Daar kan een verscherping van het onderzoeksportfolio bij horen.
- Versterk de nadruk op de interdisciplinaire werkwijze van het lectoraat als een voor Zuyd waardevolle aanpak t.a.v. het samenbrengen van onderzoek, onderwijs en praktijk. Dat kan o.a. door de inzet van het lectoraat bij de optimalisering van de CoPs.
- Expliciteer de meerwaarde die het lectoraat heeft voor projecten gemoeid met de zwaartepunten van Zuyd en blijf, mede vanuit strategisch oogpunt, de blik houden op mogelijke connecties met de zwaartepunten.

3. Organisatie van de onderzoekseenheid

Standaard 2:

De wijze waarop de eenheid is georganiseerd, de inzet van mensen en middelen en de interne en externe samenwerkingsverbanden, netwerken en relaties maken de realisatie van het onderzoeksprofiel mogelijk.

Oordeel commissie: Goed

Onderbouwing oordeel:

De organisatie van de onderzoekseenheid is over het algemeen goed geregeld. Voor het lectoraat zijn het spannende tijden: er is nog veel onzekerheid over het behouden van de eenheid zoals deze nu bestaat, over de inbedding en (het profiel van) een nieuwe lector. Het panel heeft kunnen concluderen dat een positie in de constellatie van lectoraten bij de faculteit Gezondheidszorg, goed vervlochten met het onderwijs en de praktijk, wellicht een gunstige keuze zou kunnen zijn ten aanzien van het versterken en benutten van de kennis en kunde van het lectoraat voor Zuyd en daarbuiten.

3.1. Overwegingen en bevindingen

Het onderzoeksprogramma voorziet in een goede planning van tijd, mensen en middelen en een indicatie van de aard en diepgang van de resultaten. De onderzoeksgroep is in de afgelopen jaren gegroeid. Dankzij de bewaking van de onderzoekstijd door de lector en de nadruk op gezamenlijke bijeenkomsten (nog voor de verhuizing naar de Ligne in Sittard) bleef de onderzoekstijd gegarandeerd en werd er bovendien onderling waardevolle aandacht besteed aan feedback en input ten aanzien van het werk. Het lectoraat vormt o.a. door deze tactiek al jaren een sterk en hecht team.

Het lectoraat beschikt aantoonbaar over een geormerkt onderzoeksbudget en verwerft aanvullende interne middelen voor onderzoek en promoties (1^e geldstroom). De onderzoeksgroep kent een rijk aantal projecten, zowel intern en extern gefinancierd. Het panel was verheugd te vernemen dat de 2^e en 3^e geldstroom zijn gegroeid. Dit bewijst de stevige plek die het lectoraat inneemt in het sociale domein en het vertrouwen dat men gegenereerd heeft binnen de verschillende netwerken. Dit vertrouwen wordt mede gevoed door de aanwezige specialistische kennis en door de inspirerende, persoonlijke uitstraling van de lector. Het lectoraat beschikt op overtuigende wijze over voldoende, en voldoende gekwalificeerde onderzoekers. Zij zorgen ervoor dat de projecten met aandacht en betrokkenheid worden uitgevoerd.

De lector en onderzoekers maken deel uit van voor het onderzoeksdomein relevante, structurele en solide nationale netwerken en leveren daar zelf ook regelmatig inhoudelijke bijdragen aan. Een proportioneel deel van het onderzoek wordt uitgevoerd binnen relevante externe samenwerkingsverbanden. Met name op lokaal gebied, daar waar enkele

programmaliijnen voor zijn opgericht, heeft het lectoraat zich uitstekend ingebed in de praktijk en goede relaties opgebouwd met relevante samenwerkingspartners. De onderzoekers realiseren binnen deze netwerken een goede balans tussen het halen en brengen van kennis. Inmiddels bouwt het lectoraat voort op deze ervaring en contacten, waarbij men goed weet bij wie, waar en op welke wijze men samenwerkingsverbanden aan kan gaan.

Wat betreft de faciliteiten en ondersteuning kent het lectoraat een door de onderzoekers als onvoldoende gekwalificeerde onderzoeksplek. Men voelt zich door de recente verhuizing naar de Ligne (Sittard) enigszins ontheemd. Op basis van de gesprekken en een on site bezoek concludeert het panel dat de huidige locatie niet voorziet in de door de groep zo gekoesterde veilige omgeving voor samenkomst, kennisdeling en onderzoeksuitvoering. De lectoraatsmedewerkers dienen zich op dit moment te schikken in een ruimte gedeeld met andere faculteitsmedewerkers, op flexwerkplekken met een clean desk policy. Het ontbreekt de onderzoekers aan een plek om boeken, brochures of ander onderzoeksmateriaal te bewaren ter raadpleging of om het lectoraat in deze constellatie zichtbaar en herkenbaar te maken. Vervolgens vernam het panel dat ook de toegang tot ICT-faciliteiten lastiger is geworden. Men regelt dit nu vooral onderhands, via aan de universiteit gelieerde promovendi of door persoonlijke ad hoc oplossingen. Het panel vernam met tevredenheid dat de interim faculteitsdirecteur deze gebreken erkent en open staat voor het samen bedenken van oplossingen voor deze punten.

De ondersteuning door het secretariaat wordt door het lectoraat zeer gewaardeerd. Het panel is van mening dat een dergelijke kracht niet alleen op secretariael maar met name op het gebied van communicatie, zoals het bijhouden van de website en social media, van groot belang is voor de groep. Het zou spijtig zijn als men in het kader van de reorganisatie en (strategisch) versterken van het profiel naar de buitenwereld toe zou moeten korten op een dergelijke functie.

Ondanks de opstartproblemen rondom de recente verhuizing is er ook een groot voordeel van de nieuwe positie. Het lectoraat zit nu voor het eerst middenin het onderwijs. Alle betrokkenen zijn van mening dat het lectoraat met de nadruk op de verbinding van werkveld, onderwijs en onderzoek via het onderwijs een prominentere rol op kan eisen (zie ook hoofdstuk 5). Dat betekent dat de plaatsing midden in het onderwijsgedruis meer kans geeft om dit te realiseren.

Het panel heeft in het kader van de naderende reorganisatie alle gespreksdeelnemers gevraagd naar hun zienswijzen met betrekking tot de toekomstige inbedding van het lectoraat binnen Zuyd. Ondanks de onzekerheid zien de meeste betrokkenen in de reorganisatie een uitdaging. Verschillende positioneringsopties zijn de revue gepasseerd. Zo is er gesproken over een mogelijke interfacultaire positie, gebaseerd op de interdisciplinaire werkwijze en het brede sociale spectrum dat het lectoraat beslaat. Anderen benadrukten de sociaaljuridische aspecten en het inzicht m.b.t. sociaal ondernemerschap en de daaraan gekoppelde mogelijkheid om een aansluiting te vinden bij de juridische faculteit. Een enkeling wil ook de faculteit voor de

Kunsten niet uitsluiten. Toch lijkt voor de meeste betrokkenen de overweging om een plek te vinden bij de faculteit Gezondheidszorg de strategisch meest gunstige en inhoudelijk passende optie ter verkenning.

De lector ziet daarbij kansen voor het lectoraat om in de nabije toekomst binnen een organisatiestructuur van vier domeinen (kunst, techniek, economie, zorg&welzijn) te gaan functioneren als een divisie binnen een grote onderzoeksomgeving bestaande uit meerdere divisies. Ook de faculteitsdirecteur Gezondheidszorg is enthousiast. De faculteit mist nog expertise op het gebied van welzijn en zou het lectoraat graag gericht willen koppelen aan het onderwijs en net als de andere lectoraten plaatsen in een centraal beheerde 'onderzoekspool' gericht op samenwerking en synergie. Het lectoraat zou tegelijkertijd kunnen profiteren van de aanwezige know how in instrumenten ten aanzien van het etaleren van de resultaten.

Vervolgens zien interne en externe stakeholders ook vruchtbare mogelijkheden als men aansluiting zou zoeken bij het Expertisecentrum Zorg en Technologie. Niet alleen vanwege de intrede van de noodzakelijke 'tacit skills' maar ook vanwege de positionering: het centrum wordt momenteel heel bewust als interfacultair instituut neergezet. Een dergelijke plaatsing op Zuyd-breed niveau lijkt velen dan ook een kansrijke situatie voor het veelzijdige, op verbinding gerichte lectoraat. Mocht een positionering bij dit expertisecentrum serieus worden overwogen dan zien de externe stakeholders nog wel een uitdaging voor de onderzoekers om het gat in de kennis op het gebied van de technologie te dichten (bijvoorbeeld t.a.v. zorgrobots, digitale patiëntendossier). Digitale innovatie lijkt niet in 'de genen' te zitten van de groep en het sociale domein. Dat betekent dat men bij de overweging van een dergelijke positionering altijd voor een duidelijke inhoudelijke legitimering dient te zorgen; voor het lectoraat zelf, maar ook voor het beeld naar buiten toe (wat doet men wel, wat niet en waarom, zie hoofdstuk 2).

Toch zijn er ook twijfels. Enkele onderzoekers vrezen dat het lectoraat mogelijk een minder krachtig en inhoudelijk beperkt deel-lectoraat zal worden. Ook is men bang voor het stempel als een puur op de curatieve zorg gericht lectoraat binnen de 'harde' wereld van de gezondheidszorg, terwijl men juist meer wil sturen op samenwerking en integratie van kennis in het brede sociale domein. Daarnaast is de gezondheidszorg merendeels gericht op evidence based research en minder bekend met kwalitatieve methodieken (zie ook hoofdstuk 4).

De onderzoeksgroep wordt ook opgeschud door het feit dat de huidige lector vanwege zijn pensionering binnenkort geen leiding meer zal geven aan het lectoraat. Hij geldt voor de onderzoekers als een belangrijk mentor en inspirator en voor de buitenwacht is hij het boegbeeld van het lectoraat. Het panel vernam van alle betrokkenen dat men zijn vertrek betreurt, maar niet als hindernis beschouwt voor de doorgang of het vertrouwen in het functioneren van het lectoraat. De netwerken en projecten zijn inmiddels zo stevig ingevuld dat het werk 'gewoon doorgaat', ook onder leiding van een andere, nieuwe lector. Wel hoopt men op een tijdige invulling van de positie en bestaat er een voorkeur voor een persoon met een eigen visie op de inhoud. En iemand die praktijk, onderzoek en onderwijs goed weet te verbinden. Vervolgens is het voor de nieuwe lector zaak om binnen Zuyd, en dan met name binnen het onderwijs, een stevige positie in te kunnen nemen.

3.2. Aanbevelingen

- Overweeg serieus een positionering bij de faculteit Gezondheidszorg. De meerderheid van belanghebbenden en betrokkenen staat hier enthousiast tegenover en er zijn op meerdere niveaus gunstige argumenten en voorwaarden aanwezig om een dergelijke inbedding goed te bestuderen.
- Overleg met de faculteit over een (aangepaste) werkplek of oplossingen teneinde de onderzoekers beter in staat te stellen om aan hun onderzoek te kunnen werken en het lectoraat beter zichtbaar te maken. Dat kan bijvoorbeeld door het gebruik van een ruimte voor gesloten bijeenkomsten, de mogelijkheid om materiaal te plaatsen, archiveren, delen en te tonen.
- Overleg met alle belanghebbenden over de inzet van ICT-faciliteiten ter ondersteuning van het (academisch) onderzoek.
- Geef prioriteit aan het tijdig en aandachtig invullen van het profiel van de nieuwe lector (een man/vrouw met visie, een verbinder en strategisch denker) en de daaraan gekoppelde werving.

4. Methodische kwaliteit onderzoek

Standaard 3:

Het onderzoek van de onderzoekseenheid voldoet aan de standaarden die in het vakgebied gelden voor het doen van onderzoek.

Oordeel commissie: Excellent

Onderbouwing oordeel:

<i>De methodische kwaliteit van het onderzoek is uitstekend en heeft geleid tot een rijk aantal publicaties en verrijking van de kennisontwikkeling in het sociale domein. Daar mag men trots op zijn. De door de groep gebezigde kwalitatieve onderzoeksmethodiek blijkt steeds meer aandacht te krijgen binnen voorheen 'harde' op kwantitatief onderzoek gerichte domeinen, waaronder de Gezondheidszorg. De methodiek van het lectoraat kan daarmee een argument zijn (USP) in de reorganisatie en de keuze voor positionering binnen de faculteit Gezondheidszorg.</i>

4.1. Overwegingen en bevindingen

Het lectoraat Sociale Integratie heeft een goed uitgewerkte visie op de kwaliteit en methodiek van het onderzoek die aansluit op de methodologische kwaliteitseisen van het onderzoek in het kennisdomein. Uit de gesprekken bleek dat het lectoraat met name uitblinkt in kwalitatief

onderzoek met een sociaalkritische inkleuring. Een dergelijke insteek wordt door eenieder gewaardeerd, zeker ten aanzien van de wettelijke kaders of ander afgebakend beleid die in het sociale domein een belangrijke rol spelen (zie ook hoofdstuk 1). De nadruk op kwalitatief onderzoek kan in de reorganisatie ook positief worden benut. Zoals al eerder aangestipt ontbreekt het in de faculteit Gezondheidszorg aan gedegen kennis en ervaring ten aanzien van deze onderzoeksmethodiek, terwijl er in het werkveld en het onderwijs steeds meer waardering voor is en de vraag naar een dergelijke aanpak groeit. Vervolgens gaven de studenten aan dat zij dankzij de methodische input van de onderzoekers het kwaliteitsniveau van de opleiding zagen verbeteren. Zij zien een versterking van de bijdragen vanuit het lectoraat dan ook als een groot goed. Dat geldt ook voor de kwaliteit van de opleiding in het algemeen. Er is steeds meer behoefte aan een onderzoekende houding binnen het onderwijs. Interne stakeholders van de faculteit Gezondheidszorg geven aan dat zij een bijdrage van het lectoraat met enthousiasme tegemoetzien, zeker nu men steeds meer stuurt op een mixed methods onderzoeksdesign.

De lector en onderzoekers beschikken over ruime onderzoekservaring en uitstekende kennis en onderzoeksvaardigheden. Daarnaast worden de onderzoeksprojecten goed begeleid door de lector of onderzoekers. De kwaliteit van de onderzoeksmethodiek en begeleiding wordt door het lectoraat gewaarborgd op verschillende, elkaar aanvullende wijzen. De ruime tijd en aandacht die wordt besteed aan intervisie binnen de groep, o.a. via wekelijkse bijeenkomsten van de groep en in persoonlijke gesprekken met de lector, heeft aantoonbaar geleid tot een structurele professionalisering van de onderzoekers en hun werk. De lector noemt de aandacht voor deze aanpak het kroonjuweel van zijn onderzoeksgroep. Het panel vindt het dan ook spijtig dat deze vorm van intervisie door de verhuizing enigszins wordt belemmerd. Daarnaast viel het de panelleden op dat dit meesterschap nog relatief onderbelicht blijft als krachtige eigenschap van het lectoraat.

Het panel is verder onder de indruk van het feit dat alle vijf onderzoeksprogramma's een programma- c.q. adviesraden kennen die ervoor zorg dragen dat de ontwikkeling van de thema's direct verbonden is met de ontwikkelingen in het werkveld. Vanuit de gesprekken bleek dat de externe stakeholders aantoonbaar betrokken zijn bij de opzet, uitvoering en afronding van het onderzoek. De werkwijze wordt als toegankelijk en prettig ervaren, en vindt plaats in interactie met de opdrachtgever. Dankzij de lovende evaluaties van alle betrokkenen heeft het panel kunnen concluderen dat de tevredenheid van de inzet en output van het lectoraat ronduit goed is.

Toch bleek uit de zelfevaluatie en de gesprekken dat men nog ruimte tot verbetering ziet in het regelmatig meten en evalueren van de tevredenheid van de stakeholders na afloop van een onderzoeksproject. Zo is het een keer gebeurd dat een rapport van het lectoraat door een opdrachtgever met dank werd ontvangen maar o.a. door de vorm uiteindelijk ongebruikt in een la verdween. Een korte navraag naar de tevredenheid en de mogelijkheden tot benutting van de onderzoeksresultaten had hier veel informatie op kunnen leveren, om direct mee aan de slag te gaan of om te gebruiken bij de (verbeterde) uitvoering van volgende projecten. Over

de wijze van meting en evaluatie van de tevredenheid van de stakeholders heeft het panel een aanbeveling, verwoord in hoofdstuk 6.

4.2. Aanbevelingen

Zet de door het lectoraat gehanteerde onderzoeksbenadering (conceptuele betekenis van “het sociale” en kwalitatieve onderzoeksmethoden) in als relevante factor én strategische overweging in de besluitvorming ten aanzien van een geschikte herpositionering: deze sterke kanten van het lectoraat kunnen de faculteit Gezondheidszorg een extra dimensie geven.

5. Resultaten en impact van het onderzoek

Standaard 4:

De onderzoekseenheid realiseert voldoende relevantie op het gebied van:

- kennisontwikkeling binnen het onderzoeksdomein;
- de beroepspraktijk en maatschappij;
- onderwijs en professionalisering.

Het onderzoek heeft in voldoende mate impact op de hiervoor omschreven gebieden.

Oordeel commissie: Goed
Onderbouwing oordeel: <i>De resultaten en impact van het lectoraat dragen goed bij aan de kennisontwikkeling binnen het onderzoeksdomein. Het panel was oprecht onder de indruk van de talrijke, mooie en relevante producten die het lectoraat heeft opgeleverd. Met name de impact in de beroepspraktijk was, is en blijft stevig. Toch mist het lectoraat nog aan invloed in het onderwijs en kan het nog een stap zetten in de professionalisering ten aanzien van de onderwijscollega's.</i>

5.1. Overwegingen en bevindingen

De kernopdracht van het lectoraat is om inzicht te verkrijgen in de verschillende vormen van kwetsbaarheid en hoe sociale professionals daar zo mee om kunnen gaan dat ze bijdragen aan de verbetering van de positie van deze burgers. Dat is wat betreft de kennisontwikkeling binnen het onderzoeksdomein en de beroepspraktijk uitstekend gelukt. Het onderzoek draagt bij aan innovaties en ontwikkelingen en resulteren in inzichten, methoden, technieken en hulpmiddelen die toepasbaar zijn in de praktijk. Het panel heeft kennisgenomen van een indrukwekkend portfolio met een groot aantal relevante producten. Enkele voorbeelden zijn de wijkmonitor, de Gebrookersbosmonitor en de zorgkrachtmonitor. Daarnaast is een publicatie als de Anti-Stad een mooi voorbeeld van een bijdrage die kan dienen als referentiekader voor de toegepaste onderzoeken.

De vraagstelling die ten grondslag ligt aan het onderzoek komt aantoonbaar voort uit de

ontwikkelingen in de beroepspraktijk en de samenleving. De lector en de onderzoekers zorgen via de uitvoering van het onderzoek en het discours omtrent actuele thema's binnen relevante regionale en nationale netwerken voor een goede inhoudelijke input.

Zoals eerder beschreven, waarderen alle betrokkenen de sociaalkritische en inspirerende kijk op de onderzoeksthematiek. De lector en zijn onderzoekers laten zich niet afleiden door de 'wanen van de dag' in beleidsland; men blijft op eigen wijze koers houden op de hoofdlijnen en de relevante ontwikkelingen in het werkveld.

De implementatie van het onderzoek in het onderwijs is nog gering in verhouding tot wat het lectoraat tot stand heeft gebracht in de beroepspraktijk. De onderzoekers zijn op deelterreinen en op bescheiden schaal betrokken bij de inrichting en uitvoering van het onderwijs maar het is nog niet gelukt om in gezamenlijk overleg een heldere koers en concrete invulling van het curriculum te realiseren. Ondanks de veelbelovende en welwillende opzet van de CoPs, waarin werkveld, onderzoek en onderwijs in samenwerking vruchten moeten afwerpen voor alle betrokkenen, blijkt de realiteit weerbarstig. Het ontbreekt de CoPs nog aan doelgerichtheid en slagkracht. De belangrijkste redenen voor dit wat stroef verloop zijn volgens de gesprekspartners de vaste, gestructureerde planning van het onderwijsprogramma die geen ruimte laat voor andere ontwikkelingen, de beperkte tijd en aandacht waarover men beschikt, de verschillende aard en ritmiek van het onderzoeks- en onderwijswerk en de onbekendheid voor sommige onderwijsmedewerkers met het uitvoeren van onderzoek en het belang daarvan voor het onderwijs. Het panel bemerkte op verschillende niveaus dus nog een kloof tussen het onderwijs en onderzoek. Bovendien kwam daar de recente, wat ontwrichtende verhuizing van het lectoraat bovenop, en vervolgens de onzekerheid rondom de reorganisatie.

Toch zijn er in de afgelopen periode belangrijke bruggen gebouwd. Zo is men via de oprichting van de vakgroep Onderwijs erin geslaagd onderzoeksmodule vanaf het eerste tot het vierde studiejaar te introduceren. Ook geeft men af en toe hoorcolleges over onderwerpen die in het onderzoek aan bod komen en verwerkt men kennis tijdens de scriptiebegeleiding van afstuderende studenten. Deze begeleiding, modules en colleges worden door de studenten beschouwd als welkome, want innovatieve en academisch-kwalitatieve bijdragen binnen hun studie. De studenten geven aan dat ze het fijn zouden vinden als er meer lijn komt in de onderzoeksmodule: het verschil tussen de invulling van de lessen door de onderzoekers en de docenten die niet aan het lectoraat verbonden zijn wekt soms verwarring. Het aantal studenten dat van het bestaan van het lectoraat af weet is overigens gering. Men neemt nu kennis van de onderzoeksgroep via onderling contact of omdat men er toevallig ergens iets over leest.

Gelukkig geven de onderzoekers aan dat men ondanks alle onzekerheden veel kansen ziet om zich voor het onderwijs onmisbaar te maken als onderzoeksgroep. Zij zien in dat de vakgroepen en met name de CoPs een prominentere rol kunnen en moeten gaan spelen. Alle gesprekspartners onderstrepen het belang van verrijking van de opleiding door het inweven van de onderzoekskennis over ontwikkelingen in het sociale domein, analytische vaardigheden

en connecties met de praktijk teneinde een breed opgeleide en multi-inzetbare beginnende professional op te kunnen leiden.

Het onderzoek leidt dus tot goede, betekenisvolle publicaties en voor de beroepspraktijk relevante en bruikbare resultaten. Daarnaast oefenen de lector en de inzichten van het lectoraat in de beroepspraktijk een belangrijke invloed uit. Het lectoraat is relatief voldoende zichtbaar in de publieke opinievorming rondom het kennisdomein. Toch liggen er nog kansen om het onderzoek nog breder en met meer glans aan de buitenwereld te tonen. Zo is de website, een uithangbord van het lectoraat, niet volledig, actueel of aansprekend ingevuld.

Het lectoraat draagt bij aan het ontwikkelen en onderhouden van de onderzoekscompetenties en externe oriëntatie van de lectoraatsleden (zie ook hoofdstuk 4), maar oefent relatief weinig invloed uit op de externe oriëntatie van de medewerkers van de faculteit. Toch heeft men door de ontwikkeling van een cursus onderzoeksvaardigheden wel aangegeven dat men op dit gebied aan de slag wil en organiseert het lectoraat een facultair overleg met o.a. updates over lopend onderzoek in de beroepspraktijk.

5.2. Aanbevelingen

- Geef vorm aan een implementatiestrategie van het lectoraat binnen het onderwijs om zo de verspreiding van de kennis binnen de opleiding te vergroten en te zorgen voor een bijdrage aan de toekomstige koers van het onderwijs binnen het domein zorg&welzijn. Dat kan bijvoorbeeld door het ontwikkelen van een gemeenschappelijke kennisagenda met een daaraan gelieerd curriculumprogramma en door met het onderwijs samen de CoPs nieuw leven in te blazen.
- Betrek – als onderdeel van de implementatiestrategie in het onderwijs – meer studenten bij het onderzoek.
- Agendeer bij het onderwijs het belang van professionalisering en externe oriëntatie van de docenten van de opleiding.
- Plaats het lectoraat in de spotlights (o.a. door het strategisch expliciteren van het profiel en de implementatiestrategie in het onderwijs). De ruimere taakopvatting van het lectoraat maakt het mogelijk om de prachtige verdiensten van het lectoraat met terechte trots te etaleren.

6. Kwaliteitsborging

Standaard 5:

De onderzoekseenheid voert regelmatig en systematisch evaluatie uit van de onderzoeksprocessen en resultaten. Aan de uitkomsten daarvan verbindt de onderzoekseenheid waar nodig verbeteringen.

Oordeel commissie: Voldaan
Onderbouwing oordeel: <i>De onderzoekseenheid gaat zorgvuldig om met resultaten uit de per programmalijs georganiseerde systematische evaluaties van de onderzoeksprocessen. Aanbevelingen worden serieus en daadkrachtig opgepakt. Er mist nog aandacht voor het meten van de tevredenheid van de opdrachtgevers ten aanzien van hun producten.</i>

6.1. Overwegingen en bevindingen

Aan de algemene interne kwaliteitszorg van het lectoraat is volgens het panel voldaan. De onderzoeksgroep besteedt zorgvuldig en uitgebreid aandacht aan de visitatieprocessen en – uitkomsten en men maakt slim gebruik van de informatie die men ophaalt uit de door het lectoraat opgezette programmaraden. Daarnaast wordt er binnen de groep en ook daarbuiten op informele basis veel overlegd met het oog op verbetering van de kwaliteit van het werk.

Toch heeft het lectoraat geen evaluatie-instrument om de tevredenheid van de opdrachtgevers ten aanzien van hun onderzoek te meten, vergelijken en te borgen (zie ook hoofdstuk 4). Hierdoor mist men kansen om kritisch opbouwende reacties te kunnen verwerken in een evaluatiecyclus.

6.2. Aanbevelingen

Ontwikkel een efficiënt en handzaam evaluatie-instrument ter bewaking van de kwaliteit van de eigen producten en activiteiten waardoor de kwaliteitszorg wordt geborgd.

7 Bijlagen

7.1 Lijst van afkortingen

PDCA-cyclus	Plan-, do-, check-, adjust-cyclus
CoP	Community of Practice

7.2 Samenstelling visitatiepanel

Mw. prof. dr. K. Horstman, hoogleraar Philosophy of Public Health, Researchschool Public Health and Primary Care (Caphri), Universiteit van Maastricht (voorzitter)

Dhr. dr. F.C.P.P. Spierings, lector Opgroeien in de Stad en programmadirecteur Kenniscentrum Talentontwikkeling, Hogeschool Rotterdam

Dhr. dr. ir. B.A.J. (Dick) van der Wouw, senior-onderzoeker en adviseur onderzoek en beleid, SCOOP, Zeeuws Instituut voor Sociale & Culturele Ontwikkeling Middelburg

Mw. drs. B. L. Van Eyndhoven, extern auditor en panelvoorzitter, onderzoeksbureau Mediamente

7.3 Gespreksdeelnemers tijdens de visitatie (31 maart 2017)

Gesprek met lectoraatsmedewerkers

Irmgard Tummers	Programma participatiewet
Cindy Caanen	Programma Wmo
Michelle van der Tier	Promovenda
Maja Ročak	Promovenda
Maria Jose Freitas	Voorzitter vakgroep onderzoek

Gesprek met interne stakeholders

Eric van Rossum	Lector wijkgerichte zorg
Ruth Benschop	Lector Autonomie en Openbaarheid in de Kunsten
Liesje Reynders	Teamleider social work
Jerome van Dongen	Co-onderzoeker vanuit zorg

- 3.1 Factsheet Lectoraat 2017
- 3.2 Zelfreflectie
- 3.3 Strategisch Plan 2014 - 2018 uitgebreid
- 3.4 strategienota 2017-2023
- 3.5 jaarverslag 2013-2014
- 3.5 Jaarverslag 2015-2016
- 3.5 Jaarverslag CESRT 2014-2015
- 3.6 CESRTwerkplan2014-2015
- 3.6 werkplanCESRT2015-2016.def
- 3.7 Notitie kwaliteitsborging
- 4.1 Promotieonderzoek Lectoraat Sociale Integratie
- Aanvullende informatie met betrekking tot visitatie lectoraat.docx
- BKO 2016-2021
- Brief R. van Heur
- Documentatie voor panelleden
- FTE per programmaliijn.docx
- Selectie van producten

8 Procesinformatie

8.1 Visitatie

In de afgelopen jaren zijn alle lectoraten van Zuyd Hogeschool gevisiteerd. Onder het Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek 2009-2015 werd voor visitaties een beoordelingskader gebruikt. Dit beoordelingskader gaf aan de hand van 18 stellingen een oordeel over 8 hoofdonderwerpen. De basis voor de visitaties van de onderzoekseenheden onder het nieuwe Brancheprotocol 2016-2022 wordt niet langer gevormd door de 18 stellingen, maar bestaat uit vijf standaarden waar de onderzoekseenheid aan dient te voldoen en waarover zij verantwoording afleggen. Zuyd volgt dit Brancheprotocol dat vastgesteld is binnen de Vereniging Hogescholen. Deze standaarden hebben betrekking op 1) onderzoeksprofiel en het onderzoeksprogramma, 2) de organisatie van de onderzoekseenheid, 3) de methodische kwaliteit van het onderzoek, 4) de resultaten en impact van het onderzoek en 5) de kwaliteitsborging. Met de introductie van de vijf standaarden komt de specifieke context waarin het onderzoek van de afzonderlijke hogescholen verkeert beter tot zijn recht. Bij de visitaties komt het accent meer te liggen op de beoordeling van de kwaliteit van het uitgevoerde onderzoek. Een belangrijke basis voor de beoordeling van de kwaliteit van het onderzoek van de onderzoekseenheden vormt een beperkt aantal landelijk vastgestelde indicatoren aangevuld met indicatoren die bepaald worden door de hogeschool zelf. Bij de beoordeling van de kwaliteit van het onderzoek worden eveneens het ambitieniveau en de daaraan gekoppelde resultaten van de onderzoekseenheid betrokken.

Het visitatieproces is onder te verdelen in vier fases:

Fase 1 Positiebepaling

Het visitatieproces start met een zelfreflectie die door het lectoraat wordt opgesteld. Alle deelnemers van het lectoraat vullen afzonderlijk een beoordelingskader in waarmee zij een oordeel uitspreken over het functioneren van het lectoraat. Nadat de resultaten van het ingevulde kader zijn verwerkt, volgt er een gesprek in de vorm van een Delphibespreking waaraan de lector en een nader te bepalen aantal medewerkers van het lectoraat deelnemen. De beleidsmedewerker onderzoek maakt een verslag van deze Delphibespreking. Vervolgens verwerkt het lectoraat dit verslag tot een rapport. Dit rapport dient als zelfevaluatie van het lectoraat en is een van de documenten die naar het visitatiepanel wordt verstuurd.

Fase 2 Documentatie en voorbereiding

De zelfreflectie is een van de documenten die naar het visitatiepanel wordt gestuurd ter voorbereiding op het visitatiebezoek.

De overige documentatie die wordt aangedragen ten behoeve van de visitatie, bestaat uit:

- a) procesdocumenten die betrekking hebben op het proces van visitatie,
- b) beleidsdocumenten op hogeschoolniveau voor zover relevant voor het onderzoek,
- c) documenten die betrekking hebben op het beleid van het lectoraat,
- d) een aantal onderzoeksinhoudelijke documenten die representatief zijn voor hetgeen het lectoraat de afgelopen jaren gepresteerd heeft.

Het visitatiepanel bespreekt de documentatie in een voorbereidingsvergadering voorafgaand aan de visitatie.

Fase 3 Visitatie

De visitaties worden uitgevoerd door een externe visitatiecommissie die bestaat uit drie gezaghebbende leden die gezamenlijk over voldoende deskundigheid beschikken om een oordeel te geven over het functioneren van het lectoraat. De visitatiecommissie wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris die het schrijven van het beoordelingsrapport voor haar rekening neemt binnen de kaders die door de visitatiecommissie gesteld worden. De leden van de commissie bereiden zich op de visitatie voor door het documentatiemateriaal te bestuderen.

Er worden nadere eisen gesteld aan de samenstelling van de visitatiepanels. De commissie dient onafhankelijk van het te visiteren lectoraat te zijn. Daartoe ondertekenen ze een onafhankelijkheidsverklaring. De commissie dient 'gezaghebbend' op het vakgebied te zijn en dient representatief te zijn voor het onderzoeksdomein, het aan het onderzoeksdomein gelieerde onderwijs en de aan het onderzoeksdomein gelieerde beroepspraktijk. Tenslotte moet de commissie een goed overzicht hebben van de relevante internationale, nationale en regionale omgeving. De commissie wordt vastgesteld door het College van Bestuur op voordracht van de beleidsmedewerker onderzoek en de lector. De taak van de commissie is een oordeel te geven over de resultaten van het lectoraat in de voorafgaande periode van vier jaar en om aanbevelingen te doen voor de toekomst.

Op de visitatiedag zelf zal de visitatiecommissie gesprekken voeren met:

- (selectie van) medewerkers van het lectoraat
- de faculteitsdirecteur en de lector
- interne stakeholders van het lectoraat

- externe stakeholders van het lectoraat

Na de gesprekken zal de visitatiecommissie intern voorlopige conclusies formuleren en die mondeling presenteren aan het lectoraat. Naar aanleiding hiervan en aan de hand van het ingevulde beoordelingsprotocol maakt de secretaris na de visitatie een eerste versie van het concept beoordelingsverslag. De commissie bespreekt dit verslag en stelt het als concept vast. Het lectoraat krijgt de gelegenheid het concept beoordelingsverslag te voorzien van commentaar. De panel secretaris levert het definitieve visitatierapport (lieftst binnen zes weken na de visitatie) aan bij de faculteitsdirecteur, lector en O&O.

Fase 4 Bestuurlijke besluitvorming

Nadat het visitatierapport ontvangen is beraden de faculteitsdirecteur en de lector zich over de aanbevelingen van het visitatiepanel. Op basis daarvan geven zij weer aan welke aanbevelingen worden overgenomen, welke (eventueel) niet en waarom niet, en wat dit voor consequenties heeft voor de voortgang van het lectoraat en een (eventuele) nieuwe lectoraatsperiode. Deze standpuntbepaling wordt met de portefeuillehouder doorgesproken en vervolgens aan het CvB voorgelegd. Het College van Bestuur neemt, op advies van de faculteitsdirecteur en de lector, een bestuurlijk besluit ten aanzien van beëindiging, continuering of aanpassing van het lectoraat en het (eventueel) bijgevoegde meerjarige lectoraatsplan. In deze besluitvorming spelen het oordeel van de visitatiecommissie over de resultaten in de afgelopen jaren, de reactie van de faculteit en het lectoraat en het strategisch plan voor de komende periode een belangrijke rol. Het College van Bestuur stuurt het visitatierapport drie maanden na ontvangst daarvan naar de Vereniging Hogescholen, vergezeld van het CvB besluit daarover.

8.2 Doel

Het eerste doel van dit visitatierapport is dat het visitatiepanel een oordeel geeft over de kwaliteit van de activiteiten van het lectoraat in de afgelopen vier jaren, in de verwachting dat de faculteitsdirectie, de lector en de kenniskring de adviezen betrekken bij het formuleren van verbetervoornemens voor de komende periode (lectoraatsplan en facultaire jaarplan). Om tot dat oordeel te komen heeft het visitatiepanel de beschikking gekregen over de resultaten van een interne positiebepaling door de lector en de leden van de kenniskring en documenten zoals jaarplannen en jaarverslagen, onderzoeksrapporten, projectverslagen en documentatie over de verbinding met het onderwijs dat door de kenniskring is ontwikkeld. Het tweede doel van het rapport is het CvB een basis te bieden voor eventuele besluitvorming voor het continueren, aanpassen of beëindigen van een lectoraat.

8.3 Werkwijze

Onder het Brancheprotocol 2009-2015 werd een beoordelingsprotocol gebruikt, waarbij aan de hand van 18 stellingen een oordeel over 8 hoofdonderwerpen vroegen. De onderwerpen zijn gericht op de impact, de omvang en de kwaliteit van het onderzoek en minder (zoals in het verleden) op de processen. Het betreft de volgende hoofdonderwerpen:

- Impact van het onderzoek op de beroepspraktijk
- Impact van het onderzoek op het onderwijs
- Impact van het onderzoek op de professionalisering
- Kwaliteit van proces, methodologie en output van het onderzoek

- Omvang en reikwijdte van de onderzoeksoutput
- Oriëntatie en programmering van het onderzoek
- Inbedding en ondersteuning van het onderzoek
- Interne kwaliteitszorg

Deze 18 stellingen worden nu ook gebruikt voor de onderbouwing van het oordeel over de 5 standaarden van het Brancheprotocol. Deze vijf standaarden zijn:

- **Standaard 1:** *Onderzoekseenheid heeft een relevant, ambitieus en uitdagend onderzoeksprofiel en een onderzoeksprogramma met bijbehorende doelen die zijn geoperationaliseerd in een aantal indicatoren*
- **Standaard 2:** *de wijze waarop de eenheid is georganiseerd, de inzet van mensen en middelen en de interne en externe samenwerkingsverbanden, netwerken en relaties maken de realisatie van het onderzoeksprofiel mogelijk*
- **Standaard 3:** *het onderzoek van de onderzoekseenheid voldoet aan de inhoudelijke en wetenschappelijke standaarden die in het vakgebied gelden voor het doen van onderzoek*
- **Standaard 4:** *de onderzoekseenheid realiseert voldoende relevante producten op het gebied van kennisontwikkeling binnen het onderzoeksdomein, de beroepspraktijk en maatschappij, onderwijs en professionalisering.*
- **Standaard 5:** *de onderzoekseenheid voert regelmatig en systematisch evaluatie uit van de onderzoeksprocessen en resultaten. Aan de uitkomsten daarvan verbindt de onderzoekseenheid waar nodig consequenties.*

Behalve een oordeel over deze vijf standaarden (onvoldoende, voldoende, goed, excellent) wordt aan het visitatiepanel gevraagd een overall oordeel uit te spreken.

De beoordeling vindt plaats in de termen: excellent, goed, voldoende en onvoldoende:

- *Excellent:* Het lectoraat voldoet volledig aan de criteria (aspecten) bij dit onderwerp of aspect en is een voorbeeld voor andere lectoraten. Het aspect heeft tevens aantoonbare positieve invloed op de kwaliteit van andere onderwerpen of aspecten.
- *Goed:* Het lectoraat voldoet volledig aan de criteria (aspecten) bij dit onderwerp of aspect. Dit neemt niet weg dat het lectoraat ook hier wenselijke (niet noodzakelijke) verbeteringen in de kwaliteit kan formuleren.
- *Voldoende:* Het lectoraat voldoet aan nagenoeg alle criteria (aspecten) die bij dit onderwerp of aspect worden genoemd maar er zijn enkele verbeteringen nodig. Het lectoraat dient de verbeteringen, die op korte termijn realiseerbaar zijn, door te voeren.
- *Onvoldoende:* Het lectoraat voldoet niet aan de criteria (aspecten) die bij dit onderwerp of aspect worden genoemd. Noodzakelijke verbeteringen zijn niet op korte termijn te realiseren.